

OLŠINSKÁ DVANÁCTKA

Informace z vnitropodnikového klání na str. 16

Střelecké závody na Vráži
Výsledky na str. 20

Tábory lesní pedagogiky se líbily
Reportáž na str. 28

Slovo má

Jiří Kšica / ředitel divize VLS Karlovy Vary

Vážení čtenáři,

vojenský újezd Hradiště, na jehož území hospodaří naše divize Karlovy Vary, slaví v letošním roce 65 let existence. Největší výcvikový prostor v České republice vznikl v roce 1953 přesunem z Vojenského újezdu Prameny ve Slavkovském lese, jehož budování spustila vláda po II. světové válce, aby krátce na to své rozhodnutí přehodnotila.

Vojenský újezd Hradiště se rozkládá v Doupovských horách, a stejně jako Boletice, Libavá a další armádní výcvikové prostory, vznikl na území, které několik let před tím vylidnil poválečný odsun německého obyvatelstva. Z mapy zmizelo více než 60 vesnic a osad a také někdejší městečko Doupov, kde před válkou žilo na 1500 osob.

Ze současných vojenských újezdů bylo Hradiště před svým vznikem asi nejvíce osídleným a nejméně využívaným místem. Odchod civilizace z Doupovských hor dal zelenou přírodě a my dnes po pouhých několika desítkách let můžeme sledovat, jaké divy tato mocná čarodějka s dříve převážně zemědělskou krajinou dokázala za toto relativně krátké období.

Díky uzavřenosti území se dnes v hranicích újezdu vyskytuje řada vzácných a ohrožených živočichů a rostlin. Celé Doupovské hory jsou chráněné jako významná ptačí oblast soustavy Natura 2000, daří se zde i vzácným a chráněným rostlinám (například koniklec otevřený) a zdejší ječmenková bučina je v republice raritou.

Vojenské lesy a statky v této lokalitě hospodaří citlivým způsobem, který neubírá přírodě prostor. Lesnické obhospodařování jí naslouchá. Na celém území spravuje státní podnik jednu ucelenou honitbu, která patří k největším v Evropě, a je pro svou bohatost a pestrost vyhledávána loveckými hosty.

Každé místo je nějak mimořádné, ale troufnu si říct, že „Doupov“ je výjimečný, je tajemný, je krásný. Uchovávám hluboký respekt před všemi generacemi lesníků i zemědělců, dělníků, a dalších zaměstnanců, kteří zde odváděli a odvádějí svou poctivou práci. Patří jim moje poděkování.

Lesu zdar!

Obsah

- 3 - Slovo má
- 4 - Foto vydání
- 6 - Krátce
- 8 - Problematika hřebenových lesů Brdy
- 10 - Mokrý sklad, boj proti kůrovci
- 12 - Vodní nádrže na Brdech
- 14 - Naučná stezka Kolem Olšiny
- 16 - Olšinská 12
- 19 - Rozhovor Josef Vojáček
- 20 - Vráž
- 22 - Školkařský den
- 24 - Chovatelský den
- 25 - Naučná stezka Klobouček
- 26 - MS v práci s motorovou pilou
- 27 - Profil: Jaroslav Štelc
- 28 - Letní tábor na Olšině
- 29 - Lesní pedagogika
- 30 - Historie: Hrachoviště na Brdech
- 34 - Z podniku
- 35 - Fotosoutěž

Redakce

Vydává:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
IČ: 00000205
Pod Juliskou 1621/5, 160 00 Praha 6
Tel.: 220 405 106
Fax: 224 310 921
E-mail: info@vls.cz
Web: www.vls.cz

Redakce:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Pod Juliskou 1621/5, 160 00 Praha 6
Tel.: 777 723 593
Fax: 224 310 921

Šéfredaktor:

Jan Sotona

Předseda redakční rady:

Ing. Pavel Češka Ph.D.

Členové redakční rady:

Ing. Václav Pernegr
Pavla Kasslová

Registrace:

MK ČR E 163 15 pod zn. 14787/2005
ze dne 24. 10. 2005

Foto titulní strana:

archiv VLS

Uzávěrka příštího čísla:

20. listopadu 2018
Neprodejné, vychází nákladem 800 kusů.

FOTO VYDÁNÍ

Mimikry

Letní zbarvení srnce, který je naší nejrozšířenější spárkatou zvěří, je žluto až rezavě červené s málo výrazným nažloutlým zrcadlem. Pastviny, které rychle „zrezly“ v důsledku letošního vyprahlého léta, mu tak často poskytly velmi účinnou skrýš během lovecké sezóny, jež začala v polovině května a skončila na konci září.

Foto: Lukáš Kovár

VÝLOVY RYBNÍKŮ U VLS 2018

V podnikovém podzimním kalendáři vás letos zveme na celkem devět výlovů rybníků. Sérii zahájí karlovarští kolegové výlovem rybníku Krásný ve středu 17. října, následuje rybník Heřmánky horní na Libavé (25. října) a o dva dny později největší letošní rybářská akce VLS – výlov šumavské Olšiny. Ten se odehraje opět s bohatým doprovodným programem pro veřejnost, tentokrát v předvečer 100. výročí založení republiky.

První den v listopadu na Plumlově kolegové vyloví Hrubou louku, o den

později, 2. listopadu, následuje v Ralsku výlov Novodvorského rybníku III. A v úterý 6. listopadu začne dvou-denní výlov Hořejšího Padrtského rybníku v srdci Brd. Na něj naváží tři páteční výlovy v Ralsku – 9. 11. Plouznický rybník, 16. 11. Hvězdov III., a 23. 11. uzavře sérii nejmenší rybník – hektarový Děvinský.

Termíny doporučujeme ještě aktuálně ověřit z důvodu možné změny s ohledem na výcvik vojsk, informace získáte u Jaroslava Růžičky z ŘSP, tel: 739485283.

POŽÁRY TRÁPILY BRDY I RALSKO

Letní sucho v kombinaci s vysokými teplotami potrápilo u VLS také divize, které se nepotýkají nijak dramaticky s kůrovcovou hrozbou. Opakované požáry z ohňů založených lidmi řešili kolegové ze severočeského Ralska. Na přelomu července a srpna u Stráže pod Ralskem tak museli hasiči likvidovat oheň hned třikrát po sobě, prakticky na stejném místě.

Vojenský lesní úřad v této souvislosti musel dokonce do lesů v Ralsku vyhlásit během prázdnin zákaz vstupu mimo značené turistické a cyklistické trasy.

S nezdovědností návštěvníků se potýkali také kolegové z hořovické

divize VLS. „Za poslední dva roky registrujeme desítky mimořádných událostí v důsledku rozdělování ohňů v lese. Apeloval bych v této souvislosti na všechny návštěvníky Brd, aby se rozdělování ohňů vyvarovali, protože situace je krajně nebezpečná,“ musel ještě na přelomu srpna a září apelovat ředitel divize Petr Švadlena.

„Správný táborník za suchého počasí oheň v lese nikdy nerozdělá. Nemluvě o tom, že stále platí zákaz rozdělování ohňů do 50 metrů od lesního porostu. Rád bych upozornil, že na území CHKO není žádné legální tábořiště,“ dodal ředitel brdské divize.

VOJÁČEK ODEŠEL DO LESŮ ČR

Začátkem září odešel dosavadní ředitel VLS Josef Vojáček řídit Lesy České republiky. Do čela podniku, který je největším správcem lesů v Česku, jej jmenoval ministr zemědělství Miroslav Toman na základě doporučení odborné komise, která hodnotila kandidáty výběrového řízení, vypsaného na post generálního ředitele.

Vojáček v čele Lesů ČR vystřídal Daniela Szóráda, kterého odvolal v polovině května bývalý ministr Jiří Milek poté, co se na podnik snesla kritika za to, že zanedbal preventivní opatření proti šíření kůrovce, zvláště na Moravě.

V čele VLS Josefa Vojáčka nahradí nový ředitel, který by měl vzejít z výběrového řízení vypsaného v souvislosti s Vojáčkovým odchodem ministerstvem obrany. Uzávěrka tendru byla 7. září, a vítěz by měl být znám do listopadu. Až do jmenování nového ředitele jej v čele Vojenských lesů bude zastupovat na základě zákona o státním podniku ekonomický náměstek VLS Zdeněk Mocek.

Josef Vojáček od 90. let pracoval na nižších manažerských funkcích v Lesích ČR. Ve funkci ředitele VLS působil celkem dvakrát. Poprvé v letech 2004 až 2009 a od roku 2014 do letošního roku. Mezitím z rodinných důvodů pracoval jako kvestor České zemědělské univerzity v Praze.

Josefu Vojáčkovu přejeme v čele Lesů ČR hodně úspěchů. Rozhovor s ním naleznete na str. 19.

SERIÁL BĚHEJ LESY FINIŠOVAL OPĚT NA OLŠINĚ

Začalo to v dubnu v Lednici, v červnu se poprvé běželo u vojenských lesů na Brdech a finále měl letošní seriál běžeckých závodů v přírodě pro širokou veřejnost BĚHEJ LESY opět u VLS na Olšině. Běžci do šumavských lesů

a hájí vyrazili na dvě dospělé tratě – kratší měřila 13 km a ti nejdříve si troufli na dvacetikilometrovou trasu krásnou, ale drsnou přírodou, jejíž nejvyšší bod atakoval 1143 metrů. Při výběhu však byli odměněni výhledy

STAVBY S VŮNÍ DŘEVA 2018

V úterý 11. září vyhlásila Nadace dřevo pro život vítěze studentské soutěže Stavby s vůní dřeva 2018, jejímž partnerem jsou VLS. Do soutěže, která má mladé české architektky motivovat k většímu využití dřeva, přihlásilo 63 studentů z deseti českých a slovenských fakult celkem jedenapadesát soutěžních návrhů. V kategorii malých staveb vyhrál projekt Tree Office týmu Adam Tomáček, Patricie Štefíková z Vysokého učení technického v Brně, ocenění veřejnosti si pak odnesly jejich kolegyně Denisa Boháčová, Veronika Dubinová, Zuzana Krčková za projekt rozhledny na Židenickém kopci. Mezi velkými projekty porotu nejvíce přesvědčila studie Kontemplativního centra architekta Jakuba Kendera z ČVUT, veřejnost přesvědčil zase projekt Mateřské školy od Kristíny Valachovičové ze Slovenské technické univerzity v Bratislavě.

VLS SPUSTILY OCEŇOVÁNÍ POZEMKŮ VE VRBĚTICÍCH

V souvislosti se zpřístupněním části areálu muničního skladu Vrbětice a v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek spustil státní podnik okamžitě v létě zpracování znaleckých posudků na ocenění léta nepřístupných pozemků soukromých vlastníků.

O možnosti odkoupit či směnit pozemky v areálu muničního skladu, u nichž bylo dlouhodobě omezeno užívací právo vlastníků z důvodu provádění pyrotechnické čistoty, roz-

na Klet, rakouský Hochficht nebo Lipsenskou přehradu.

Na děti pak v epicentru závodu u nejvyšší položeného českého chovného rybníku čekaly dvě trati – pětisetmetrová a kilometrová. A ve volném čase mezi závoděním zde byl připraven také stánek s lesní pedagogikou VLS.

Jako první závodník do cíle na „třináctce“ dorazil za 54 minut Jiří Mareš, chvíli po něm pak diváci tleskali i nejrychlejší ženě Nele Kuffnerové, která trať bez minuty zdolala za hodinu. Z dlouhé trasy se nejrychleji u Olšiny objevil Jaromír Hradecký (1:18:21), první dámou tratě kolem Knížecího Stolce se zase stala Lenka Polachová (1:30:47).

VLS jsou partnerem seriálu Běhej lesy.

hodla již minulá vláda. Konkrétním jednáním s vlastníky pozemků o podmínkách jejich převodu na VLS však dlouhodobě bránila nepřístupnost dané oblasti.

„Ocenění pozemků jsme zvládli během léta, nyní již máme konkrétní znalecké posudky, které nám umožní učinit vlastníkům relevantní cenovou nabídku,“ uvedl správní náměstek VLS Jiří Špelina. S nabídkami čekající vlastníky oslovuje státní podnik v těchto dnech.

LESNÍ POROSTY V HŘEBENOVÝCH POLOHÁCH STŘEDNÍCH BRD

V minulém čísle jsme se věnovali změně dřevinné skladby ve středních Brdech. Pojdme se ještě věnovat zdejším přírodním poměrům a z nich vycházejícímu stavu lesa.

Přírodní podmínky

Celá brdská část divize spadá do přírodní lesní oblasti č.7 - Brdy a nachází se převážně ve 4., 5. a 6. lesním vegetačním stupni. Nadmořská výška oblasti je od 405 - 865 m. Průměrná roční teplota je mezi 5 st. C v nejvyšších polohách až po 7,5 st. C v nejteplejších polohách při okrajích na Rokycansku a Hořovicku. Těž průměrný roční úhrn srážek kolísá mezi 650 - 900 mm. Střední Brdy mají charakter mírně zvlhčené vrchoviny s táhlými, plochými hřbety a širokými, plochými údolími a jsou souvisle zalesněné. Samotné centrum prostoru zhruba mezi vrchy Kamenná, Praha, Tok a Hlava má již drsný, téměř horský charakter.

Geologicky je největší část prostoru tvořena minerálně velice chudými kambrickými slepenci a drobnými, na kterých se vytvořily většinou mělké, kyselé, chudé a kamenité půdy. Ty nebyly v minulosti vhodné k zemědělskému využití, proto se tato oblast zachovala dodnes takto souvisle lesnatá. Pouze v jihozápadní části území, zhruba jižně od pomyslné čáry Nepomuk - Skořice, je podloží tvořeno bohatšími proterozoickými horninami, takže je tato část i vegetačně příznivější.

Brdské centrum, kde je geologickým podkladem prvohorní kambrium a jeho slepenice, je jednou z vegetačně nejméně příznivou oblastí ve střední Evropě. Z toho vyplývá, že i produkční schopnosti zdejších půd jsou slabé a se stoupající nadmořskou výškou ještě rychle klesají. Zatímco v našich pohraničních horách nastávají v nadmořských výškách 700 - 900 m optimální růstové podmínky a je zde největší produkce dřevní hmoty, v podmínkách brdského centra na náhorních rovinách lesní porosty spíš jen živoří a jsou produkčně velmi slabé...

Zdravotní stav lesů

Jak již bylo zmíněno v úvodu, problematický je současný zdravotní stav smrkových porostů na náhorních rovinách středních Brd, zhruba nad 750 m n.m. Jedná se zhruba o 4.000 hektarů, na kterých se špatná výživa projevuje akutně. Na geologickém podloží, které je tvořeno kambrickými slepenci, se jen obtížně vytváří vrstva půdy. Tyto půdy pak jsou většinou silně kamenité, mělké a jejich půdní reakce je silně až velmi silně kyselá. Z historických podkladů je zřejmé, že se zde nikdy nevyskytovaly zonální smrčiny. Naopak, rostla zde směs dřevin jako borovice, dub,

jedle, buk, bříza a zřejmě to nikdy nebyly zvlášť kvalitní porosty (z hlediska produkce). V období lesní kultury zde byl zaveden smrk, který je schopen všem nepříznivým vlivům čelit a tvořit (málo kvalitní a málo produktivní) porosty. Jejich zdravotní stav je ovšem již několik desetiletí na pováženou. Silná defoliace a žloutnutí asimilačního aparátu, silné poškození vrškovými zlomy - to vše vzbuzuje obavy z časované bomby, která by mohla za určitých okolností tyto porosty náhle rozvrátit. V posledních čtyřech suchých letech se tento stav viditelně zhoršuje... Určitou výhodou je, že pokud zde nastane uvolnění zápoje, nastává většinou masivní zmlazení smrku, protože je zde dostatek srážek (významné jsou zde i horizontální srážky z častých mlh a nízké oblačnosti).

Nechali jsme opakovaně zpracovat rozbor půdy a jehličí v těchto polohách, naposledy na přelomu roku 2017/2018. Vyplývá z nich, že je zde velmi nízké pH (silně až velmi silně kyselé půdy) a tato nepříznivá půdní reakce má za následek velmi nízký obsah přístupného fosforu, a dále způsobuje uvolňování hliníku do půdního roztoku ve formě hliníkových kationtů, které jsou ve zvýšených koncentracích pro kořeny dřevin toxické. Velmi nízká je zásoba hlavních živin - vápníku, hořčíku, fosforu i draslíku - v minerální půdě. Tyto živiny jsou obsaženy - díky opadu jehličí - pouze v humusové vrstvě, na kterou jsou pak stromy odkázány. To ovšem s sebou nese riziko poškození kořenů suchem nebo mrazem. V porovnání s výsledky rozborů v minulosti se situace mírně zhoršuje.

Zpracovatel posudků, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, doporučuje aplikovat letecké vápnění, které by v těchto podmínkách mělo mít jednoznačně pozitivní efekt. Kromě zlepšení dostupnosti vápníku a hořčíku by toto opatření přispělo i k mírnému snížení kyselosti. To by mělo kladný vliv též na dostupnost fosforu a draslíku. Bylo

by velmi záslužné toto vápnění prosadit a realizovat!

Další způsoby, jak zde zlepšit stav lesních půd, je biologická meliorace (vnášení melioračních dřevin ve větší míře), a jejich přihnojování. Zavádění běžných melioračních dřevin je zde ovšem velmi problematické. Běžné způsoby - čili obnova na holině - je zde většinou odsouzena k neúspěchu a i když např. po letech buková kultura odroste, tak krní a není vůbec jisté, jestli bude její další vývoj úspěšný. Lepší výsledky jsou podsadbami a jejich postupným uvolňováním nebo maloplošnou skupinovitou obnovou. Platí zde, že čím mladší porost se obnovuje, tím lépe následná kultura odrůstá. V těchto polohách by se též mělo upustit od vyvážení klestu po těžbě a klest zde likvidovat drčením na holině.

Problematika jelení zvěře

Vše, co zde bylo dosud řečeno ohledně hřebenových poloh - a v minulém čísle ohledně změny druhové skladby - úzce souvisí s jelení zvěří. V oblasti s normálními vegetačními poměry (za které se dá považovat pouze cca třetina území středních Brd - v okrajových částech), by jelení zvěř v současném početním stavu neměla způsobovat žádné extrémní škody. Zde je ovšem situace jiná. Zvěř zde má zásadní vliv na vegetaci. Dá se konstatovat, že svou přirozenou potřebou - spásáním vegetace - ještě zhoršuje a ochuzuje vegetační poměry a brání též přirozené obnově všech dřevin kromě smrku a modřínu. Zavádění MZD - pokud má být úspěšné - je prováděno za cenu obrovských nákladů na řízování a následnou údržbu oplocenek. Bez oplocení zde jiné dřeviny než smrk a modřín prostě neodrostou. Smrk a modřín tlaku zvěře odolává za cenu poškození okusem (které způsobuje pouze ztrátu na výškovém přírůstu) a ohryzem či loupáním (které se projeví až v budoucnu na zpeněžení dříví...). Borovice trpí vytloukáním - v některých lokalitách je nutno ji též oplocovat. Přitom zrovna borovice by mohla úspěšně zastoupit smrk při očekávané klimatické změně. Likvidovány jsou však nemilosrdně i vtrošené náletové borovice mimo oplocenky. Znepokojující je to, že jak odrůsta-

Buková podsadba čtyři roky po odtěžení horní etáže na vrchu Brdce, 830 m n.m.

Po odtěžení horní etáže porostu s potenciálem přirozeného zmlazení odrostla pouze v oplocené plošce jiná dřevina než smrk.

Vliv zvěře na vegetaci: ve funkční oplocence je metlička křivolaká, vrbka úzkolístá a další byliny. Mimo oplocenku je vše spasené, roste zde pouze okousané borůvky.

jí bukové kultury a stávají se z nich tyčoviny (které v Brdech dříve téměř nebyly), zvěř se začíná učit ohryzávat i kůru u buků... O jedli a douglasce je zbytečné se zmiňovat.

Pokud by v důsledku klimatické změny došlo v Brdech k plošnému odumírání smrku (jehož zastoupení je zde 75 %) a bylo jej třeba nahradit jinými dřevinami, chov jelení zvěře by zde byl neslučitelný s potřebami lesa...

Již více let se mluví o tom, že početní stavy zvěře by se měly odvíjet od úživnosti prostředí, čili od toho, jak jsou schopny různé dřeviny odrůstat bez ochrany. Musíme konstatovat, že ideálnímu stavu jsme v Brdech velice vzdáleni.

Závěr

Abychom nekončili pesimisticky: rozsáhlé a souvislé brdské lesy jsou určitě krásné; jsou zelené a neroztrhané žádnými rozsáhlými kalamitními plochami. „Lesářina“ se zde provoznímu lesníkovi dělá dobře: svěšené lesy jsou v jednom celku, žádné hraniční nejasnosti, téměř žádné nelesní enklávy; hustota a kvalita cestní sítě je vynikající, terénní poměry jednoduché, žádná úporná buřeň. Pojdme udělat všechno, co je v našich možnostech pro to, abychom toto obrovské přírodní a surovinové bohatství předali našim následovníkům v lepším stavu.

Václav Pernegr,
vedoucí LS Obecnice

Defoliace a žloutnutí smrkových porostů - Brdce 830 m n.m.

STŘÍZLIVĚ O FUMIGACI DŘÍVÍ NAPADENÉHO KŮROVCEM

Zkoušky hubení kůrovce novou látkou EDN, vyvinutou českými odborníky, provázely v souvislosti s kalamitou nebývalý mediální zájem. Zatímco optimistické novinové titulky hovořily v této souvislosti dokonce o „konci kůrovce v Čechách,“ provozní zkušenosti přinášejí poněkud realističtější pohled. Z něj zatím pro VLS vyplývá, že fumigace dříví je jistě vhodnou doplňkovou metodou k již zavedeným způsobům boje proti podkornímu hmyzu.

Vojenské lesy a statky fumigaci dříví látkou EDN otestovaly 9. srpna na divizi Lipník, konkrétně na odloučeném pracovišti Dětrichov. Metoda byla aplikována na vzorku 500 m³ napadeného dříví.

Metoda je v tuzemsku testována více než rok a používá se na hromadné ošetření napadeného dříví na skládce s minimálním objemem 350 m³. Dříví je zakryto neprodyšnou plachtou, načež se skládka zadýmí chemickou látkou EDN. Ta se na napadené dříví ponechá takto působit po dobu deseti hodin, během kterých zahubí kůrovce v jakékoliv vývojové fázi (larva, kukla i brouk). Po deseti hodinách se plyn EDN rozloží na složky, které

jsou k životnímu prostředí neškodné. Asanaci provádí subdodavatelé Draslovky s oprávněním nakládat s nově vyvinutou látkou.

Jaké jsou podle prvotních zkušeností výhody a nevýhody této metody?

Primární výhodou fumigace dříví je její účinnost, která dosahuje až 95 procent v kterémkoliv vývojovém stadiu kůrovce. Navíc se jedná o velmi rychlou variantu ošetření.

Mezi nevýhody je třeba započítat náročnost přípravy na pracovní sílu při precizním zakrývání skládky. Přípravek EDM navíc není autorizovaným

státním úřadem doposud schválen pro běžné provozní využití a každá asanace tak podléhá administrativně složitému povolovacímu řízení v rámci výjimky. Tato komplikace by však měla být odstraněna po dokončení schvalovacího procesu, který je právě v běhu.

Jednou z nevýhod je také jednorázový účinek látky EDN, kdy dříví po ukončení aplikace hrozí opětovné napadení kůrovcem, protože nejde o metodu dlouhodobé ochrany dříví.

A v neposlední řadě je třeba zmínit finanční náročnost, kde se řadí k dražším v portfoliu metod.

Fumigaci tak podle dosavadních zkušeností považujeme za vhodnou doplňkovou metodu k asanaci odkorněním, chemickým postřikem či aplikací insekticidních sítí. V současné situaci, kdy je prioritou zabránit šíření kůrovce všemi dostupnými prostředky, jde však rozhodně o velmi vítané rozšíření o další použitelnou metodu.

*Libor Strakoš,
výrobní náměstek*

NA LIPNÍKU TESTUJÍ VLS MOKRÝ SKLAD DŘÍVÍ

V souvislosti s kalamitní situací a přebytkem dříví na trhu spustily Vojenské lesy v srpnu zkušební provoz mokrého skladu na divizi Lipník nad Bečvou. Technologie zabraňující zásadnímu snížení kvality dříví při dlouhodobém skladování bude v provozu po dobu cca tří měsíců a následně bude vyhodnocen její přínos.

Metoda mokrého skladování dříví, kdy je jeho vysychání zabráněno neustálým kropením, je běžně využívána ve dřevozpracujícím průmyslu, v lesnictví je méně častá. Technologie je u Vojenských lesů a statků ve zkušebním provozu.

„U zpracovatelů dříví je metodou mokrého skladu skladováno dříví až rok. My uvažujeme o provozu ve vybraných lokalitách během letních měsíců, tedy kvartálně v období, kdy je dříví nejvíce ohroženo vysycháním,“ uvedl výrobní náměstek Libor Strakoš.

Zkušební mokrý sklad byl vybudován na zemědělské farmě Heroltovice. VLS původně vytipovaly pro projekt další lokality na Libavé, především v blízkosti vodních děl, ukázalo se však, že podmínky vodoprávního úřadu by realizaci značně zkomplikovaly.

Testovací mokrý sklad tak nakonec vznikl v nepoužívané silážní jímce podnikové farmy, která byla vyčištěna a byla do ní instalována speciální úsporná technologie s čerpadlem, rozvody a kropíci tryskami.

Do testovacího mokrého skladu VLS navezli zaměstnanci divize Lipník cca 1500 metrů krychlových dříví. Jde o smrkovou kulatinu v celých délkách. Sortiment je zavlažován kropícím systémem s uzavřeným vodním okruhem, ve kterém „se točí“ stovky metrů krychlových vody, jejíž zásoba je umístěna v jímce. V důsledku vypařování a nasakávání do dřeva z okruhu měsíčně ubude přibližně 20 procent vody, která je průběžně doplňována.

Na konci října bude provoz skladu ukončen a vyhodnotí se jeho účinnost a ekonomický přínos.

„Mokrý sklad výrazně omezuje snížení kvality dříví jeho vysycháním a následným vytvářením prasklin v hmotě. Během běžného skladování během letních měsíců by došlo u tohoto dříví k tak zásadnímu snížení kvality, že by jeho tržní cena klesla až o 60 procent. V mokrému skladu dochází jen k mírnému snížení kvality,

na druhé straně je třeba kalkulovat s náklady na jeho provoz. Přesnější odpověď na otázku, zda je mokrý sklad vhodnou variantou v době klimatických změn, budeme vědět na konci října, až dříví uvedeme na trh a test vyhodnotíme,“ uzavřel náměstek Strakoš.

ŽIVÁ VODA VLS: NOVÉ VODNÍ NÁDRŽE NA BRDECH

Zadržet více vody v brdských lesích v době probíhajících klimatických změn, zvýšit biodiverzitu této lokality a především chránit okolní obce i zásoby pitné vody před povodněmi v době přívalových dešťů. To jsou hlavní důvody, proč v lesích Chráněné krajinné oblasti Brdy v minulých měsících Vojenské lesy a statky ČR postavily tři malé vodní nádrže. Další dvě by pak měly v rámci programu Živá voda VLS přibýt v nejbližší době.

Programem Živá voda VLS se státní podnik snaží v období klimatických změn zadržet v přírodních lokalitách více vody a zvýšit tak jejich biodiverzitu. Celkem VLS v šesti lokalitách v Čechách i na Moravě plánuje do drobných vodních děl investovat více

než 100 milionů korun. Hojně jsou přitom využívány dotace z evropských strukturálních fondů.

„Nejde o investici do hospodářských vodních ploch, hlavním cílem je zvýšit rozmanitost života v přírodě v námi

spravovaných lokalitách, a také jejich schopnost zadržovat vodu v krajině. V Brdech jde také o protipovodňovou ochranu okolních obcí,“ uvedl bývalý ředitel VLS Josef Vojáček.

V lesích v Chráněné krajinné oblasti Brdy tak aktuálně v rámci programu Živá voda VLS vyrostly tři nové malé nádrže. V katastru Jince v Brdech vojenské lesy postavily novou nádrž Pazderka, v lokalitě Bahna pak vznikla kaskáda dvou vodních děl na přítoku Ledného potoka. Na financování staveb státní podnik využil dotace z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

„Ve všech případech se jedná o retenční nádrže, které mají primárně zachytit vodu z přívalových dešťů a bránit podbrdské obce před po-

vodněmi. Mimo to budou sloužit také jako napajedla pro zvěř, požární nádrže a počítáme také se zvýšením biodiverzity lokality,“ vysvětlil ředitel divize Hořovice Petr Švadlena.

Podle jeho slov brdská lesnická divize připravuje projekty na výstavbu dalších dvou vodních nádrží - první z nich bude vodní nádrž Klášterka na jednom z přítoků potoka Rezerva nad Strašicemi a druhou vodní nádrž Hejl v povodí Podlužského potoka.

„Ve všech případech se jedná o drobná vodní díla s konstrukcí, která citlivě zapadá do lokality a jejich hlavním cílem je udržet vodu v lese,“ doplnil ředitel Švadlena.

Jak dodal, VLS v současné době realizují celou řadu drobných investic, které mají za cíl zpomalit odtok vody z Brd a naopak ji zde zadržet. „Jde o vhodné úpravy vodotečí, které realizujeme poté, co lokalitu k výcviku již nevyužívá armáda a nemusíme proto reagovat například na požadavky, aby některé lokality byly dobře dostupné technikou. Prioritou tak je nyní zadržování vody v Brdech, které slouží jako zásobárna pro celý region,“ uzavřel Petr Švadlena.

Výstavba retenční nádrže Bahna I.

Financování: Program rozvoje venkova 2014 - 2020

Míra dotace: 100 %

Rozloha: 0,54 ha a 1,01 ha

Popis: Dvojice malých retenčních nádrží se zemní sypanou hrází s funkčními objekty v chráněné oblasti přirozené akumulace vod CHOPAV Brdy

Cíl: Zadržení vody v krajině, snížení velkých vod, zvýšení biodiverzity a funkce krajinnotvorného prvku

Investice: 3 mil. Kč

Výstavba retenční nádrže Pazderka

Financování: Program rozvoje venkova 2014 - 2020

Míra dotace: 100 %

Rozloha: 0,17 ha

Popis: Malá retenční nádrž se zemní sypanou hrází a funkčními objekty v chráněné oblasti přirozené akumulace vod CHOPAV Brdy a CHKO Brdy

Cíl: Retence vody v krajině, regulace velké vody a zvýšení biodiverzity v rámci krajinných prvků

Investice: 0,85 mil Kč

VLS VYBUDUJÍ UNIKÁTNÍ NAUČNOU STEZKU KOLEM OLŠINY

Trasa provede návštěvníky po břehu, mokřady i nad vodou, zážitky doplní interaktivní prezentace o regionu v moderním infocentru.

Nová naučná stezka má návštěvníkům Šumavy zpřístupnit dosud málo známé přírodní bohatství – Národní

přírodní památku Olšina, Ptačí oblast Boletice a další chráněná území Natura 2000. Více než sedmikilometrový okruh, který povede částečně po cestách, ale také na pilotech nad vodní hladinou a mokřady, zde s finanční podporou evropského fondu pro regionální rozvoj INTERREG V-A Ra-

kousko – Česká republika vybudují právě VLS společně s rakouským spolkem Verein Waldschule Böhmerwald. Součástí projektu nazvaného „Po stopách společného přírodního a kulturního dědictví jižních Čech - Horního Rakouska“ je také výstavba návštěvnického střediska s interaktivní výstavou o přírodě a historii regionu.

Naučná stezka o celkové délce 7,3 kilometru bude začínat u památkově chráněné budovy rybářské bašty Olšina, kde je umístěna expozice o lesnictví, rybářství a místním ptactvu. Část trasy okolo rybníka z 15. století povede po pevných cestách, druhá část pak návštěvníky po dřevěných chodnících a mostcích na pilotech zavede také do mokřadů i přímo nad hladinu rybníka. Součástí trasy bude vedle naučných infotabulí o zdejší floře a fauně mimo jiné také plovoucí vor, na němž návštěvníci mohou ručkováním po laně z trasy odbočit a pozorovat přírodu z hladiny rybníka. Nad nivou Olšinského potoka, který rybník napájí, pak bude mít stezka podobu stylizované bobří hráze. Počítá se i s dalšími prvky, jako je pozorovací budka v mokřadech nebo malá rozhledna.

„Naučnou stezkou kolem rybníka Olšina otevíráme více lokalitu, která byla po desetiletích zpřístupněna v rámci optimalizace vojenského újezdu Boletice před dvěma lety. Chceme návštěvníkům Šumavy před-

stavit unikátní přírodu, která těmto místům dominuje také díky tomu, že se jim vyhnul civilizační ruch,“ uvedl bývalý ředitel VLS Josef Vojáček.

Olšina je mimo jiné součástí Ptačí oblasti Boletice, na jejichž hranicích leží, a která zde byla zřízena nařízením vlády v roce 2005 na 23,5 tisících hektarech, jimž se vyhnuly rozsáhlé meliorace i větší zátěž v podobě dávek umělých hnojiv a pesticidů. Stejně tak toto území nepoznalo znečištění vod z komunálního odpadu. Lokalita, která je významnou pramenou oblastí, je domovem 136 druhů ptáků, mezi nimi 53 zvláště chráněných druhů a 66 druhů z Červeného seznamu ptáků České republiky. Unikátní je také flora rybníka Olšina v čele se sibiřským tavolníkem vrboolistým (*Spiraea salicifolia*).

Epicentrem pro výpravy kolem Olšiny by se mělo stát nové návštěvnické středisko s interaktivní prezentací o přírodě na české i rakouské straně tohoto šumavského regionu i o jeho

historii. To by mělo vyrůst na pozemku u turistické ubytovny Šumava v sousedství areálu RZ Olšina.

„Plánujeme, že návštěvnické středisko bude sloužit pro školení, edukativní programy a v neposledním případě i pro školní kolektivy. Naučná stezka bude mít dobré dopravní napojení, začínat bude jen několik set

metrů od lesní zastávky Hodňov na páteřní šumavské lokálce z Českého Krumlova na Černý kříž a Volary,“ dodal ředitel divize VLS Horní Planá Petr Král.

Realizace celého projektu bude zahájena přípravnými pracemi již před koncem letošního roku. Celkem si vyžádá investici téměř 30 milionů korun, čímž je NS kolem Olšiny jednou z největších investičních akcí v historii VLS, která by se měla realizovat v rámci financování z evropských fondů. Převážnou část nákladů totiž pokryje dotace přeshraničního programu INTERREG V-A Rakousko - Česká republika, kterou partneři projektu před prázdninami získali.

Zatímco Vojenské lesy a statky se postarají primárně o stavební realizaci projektu, rakouský spolek Verein Waldschule Böhmerwald se zaměří především na propagaci celého projektu mezi návštěvníky Šumavy na obou stranách hranice.

„Jedním z hlavních cílů projektu je vytvořit společný prostor pro sdílení společného přírodního a kulturního dědictví podle hesla, že příroda nezná hranic,“ vysvětlil Tomáš Vydra.

Co je INTERREG V-A Rakousko - Česká republika

Tento program navazuje v období 2014 - 2020 na Operační program Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007-2013. Příprava nového programu spolupráce mezi Rakouskem a Českou republikou probíhala od ledna 2012 a zastřešoval ji Úřad vlády Dolního Rakouska. Prioritou tohoto dotačního programu je posílení udržitelného inovativního ekonomického rozvoje programového území v přeshraniční dimenzi a týká se regionů v jižních Čechách, mj. také Českokrumlovsko, kde Olšina leží. O prostředky mohou žádat veřejnoprávní instituce nebo neziskové organizace, v jedné investiční prioritě nově i podnikatelé.

INTERREG V-A Rakousko - Česká republika je zaměřen na podporu projektů řešících společné řízení rizik, rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů včetně zlepšení jejich dostupnosti, společné vzdělávání a zvýšení kvalifikace žáků a studentů a spolupráci institucí a komunit. Součástí programu je také Fond mikroprojektů, sloužící k upevnování vzájemné spolupráce a sounáležitosti na lokální úrovni.

Vojenské lesy a statky ČR byly při schvalování dotací z tohoto programu v letošním roce mimořádně úspěšné. Společně s partnery z oblasti Bavorského lesa a dalšími lokálními partnery získaly v rámci programu podporu dvou projektů v konsolidované výši téměř 90 milionů korun. V případě projektu „Po stopách společného přírodního a kulturního dědictví jižních Čech - Horního Rakouska“ je partnerem VLS rakouská nezisková organizace Verein Waldschule Böhmerwald, která na rakouské straně Šumavy organizuje edukativní programy o přírodě pro děti, mládež i dospělé. Zaměřuje se na rozvíjení vztahu místních dětí i dospělých k lesu, přírodě i historii jejich regionu, stejně tak jako na propagaci Šumavy mezi návštěvníky.

OLŠINSKÁ DVANÁCTKA: HORNÍ PLANÁ EXCELOVALA POČTVRTÉ

Byl to čtvrtý ročník a čtvrtý triumf divize z Horní Plané v řadě. Tentokrát to však nebylo drtivé vítězství systémem start-cíl, letošní Olšinská 12 ukázala, že šumavským kolegům dýchá na záda konkurence.

Výsledky

1. Horní Planá	865
2. Mimoň	760
3. Karlovy Vary	650
4. Hořovice	580
5. ŘSP	510
6. Plumlov	455
7. Lipník n. B.	450
8. Správa lesních školek	425
9. Divize zemědělské výroby	350
10. Divize ostražky a služeb	235

Ve čtvrtek 6. září zvedli u neuvěřitelně položeného rybníka v ČR domácí závodníci z hornoplánské divize VLS nad hlavu pohár pro vítěze již počtvrté. Letošní ročník sportovního víceboje týmů jednotlivých organizačních složek Vojenských lesů a statků však ukázal, že drsní lesníci (a lesnice) z drsných šumavských hvozdu už nedominují tak výrazně a rostou jim konkurence.

Letos to byla především Mimoň, která odvedla excelentní výkon, pozadu „o parník“ nezůstaly ani Karlovy Vary, tým s tradičně nejsilnějším fanouškovským zázemím.

V první disciplíně, raftech, zvítězili lesníci z Ralska před kolegy z Brd a třetím Lipníkem. V nohejbale promluvila Horní Planá do pořadí nejvýrazněji poprvé, když ve finále zdolala Hořovice. Třetí byly Karlovy Vary.

Stejně tak Šumavští excelovali u střelby z luku. I zde však měli těsně za zády Mimoň a Karlovy Vary.

A v běhu proti gumě poprvé svěřenci ředitele Petra Krále zaváhali. Zatímco excelovala Mimoň před ředitelstvím státního podniku a brdskou divizí, Planá skončila v bungee runningu až devátá. Na rodeovém trenažeru, kde první zlato bral Lipník před stříbrnými Karlovarskými, pak dobyli bronz. Na lanové dráze opět vyhrála Mimoň

před Horní Planou a ředitelstvím, v beachvolejbalu si suverénně počínal Plumlov, který porazil ve finále Planou 10:8.

S kuší v ruce se ukázali nejlepšími oostřelci školkaři a na laserové střelnici zase domácí. A ti také následně nastoupili mocným finišem do boje za obhajobou celkového vítězství v závěrečných disciplínách. Nejdříve nezaváhali ve své silné disciplíně – přetahování lanem, kde na ně ve finále nestačily Karlovy Vary. Vyhráli také skok z místa a čtvrtým místem v závěrečném chlapském dvojboji neponechali nic náhodě.

Večer se pak po slavnostním vyhlášení naplno rozproudivla společenská část Olšinské 12. Na hlavním podiu se představila nejvýraznější formace českého ska – Sto zvířat. A v party stanu až do noci bavila přítomné čtveřice rockujících dívek ze skupiny The Apples.

Podle disciplín

Beachvolejbal:	1. Plumlov, 2. H. Planá, 3. Hořovice
Rafty:	1. Mimoň, 2. Hořovice, 3. Lipník n. B.
Nohejbal:	1. H. Planá, 2. Hořovice, 3. K. Vary
Lukostřelba:	1. H. Planá, 2. Mimoň, 3. K. Vary
Bungee running:	1. Mimoň, 2. ŘSP, 3. Hořovice
Rodeo:	1. Lipník n. B., 2. K. Vary, 3. H. Planá
Lanová dráha:	1. Mimoň, 2. H. Planá, 3. ŘSP
Kuše:	1. Školkaři, 2.-3. Lipník n. B., K. Vary
Laser střelnice:	1. H. Planá, 2. Školkaři, 3. K. Vary
Přetahování lanem:	1. H. Planá, 2. K. Vary, 3. Zemědělci
Skok z místa:	1. H. Planá, 2. Mimoň, 3. ŘSP
Chlapský dvojboj:	1.-2. Mimoň, Plumlov, 3. Hořovice

HLAVNÍ JE ZASTAVIT KŮROVCE, ŘÍKÁ VOJÁČEK

Bývalý ředitel VLS poskytl po nástupu do čela LČR rozsáhlý rozhovor deníku Právo. Text v redakčně zkrácené podobě přetiskujeme.

Do funkce šéfa Lesů ČR (LČR) přicházíte z Vojenských lesů a statků (VLS). Těm pod vaším vedením rostl každoročně zisk. V LČR je ale situace jiná. Zastavit šíření kůrovce se nedaří, odbyt dříví vážně a jeho cena klesá. Prudce se snižuje zisk podniku. Nepřipadáte si teď spíše jako krizový manažer, který má firmu vytáhnout z průšvihů?

Máte pravdu, do funkce nastupuji s vědomím, že se už pohybujeme na hraně krizového řízení. A tomu musíme přizpůsobit i konkrétní kroky. Nemá cenu zastírat, že podnik se nachází v patrně nejobtížnější situaci ve své historii a čelí výzvam, které nemají jednoduchá ani rychlá řešení, i když by je mnozí chtěli slyšet.

Možná i dost tvrdá opatření, která budete muset přijmout v delším časovém horizontu, ale vyžadují i politickou podporu. Myslíte si, že ji máte nebo ji získáte?

Mým úkolem je se o to snažit. Úlohou ředitele jakéhokoliv podniku je naslouchat, vnímat a nalézat řešení a dohody. Z mého dosavadního působení v čele Vojenských lesů jsem získal pocit, že politici napříč spektrem si uvědomují nynější krajně složitou situaci a podporují všechny rozumné návrhy.

Prioritním úkolem je zpomalení a zastavení kalamity. A na tom panuje všeobecná shoda.

Každopádně se objevil názor, že Vojenské lesy, které jste vedl, se vypořádávají s kalamitou o poznání lépe...

Nedovolím si v této souvislosti říkat, co je lépe a co hůře. Vzhledem k rozdílnému modelu VLS a LČR vidím rozdíl v intenzitě zpracování kalamity a rychlosti obnovy a zalesnění vykáčených ploch. Rozdíl je ale také sa-

možřejmě ve velikosti spravovaného majetku a z toho vyplývající potřeby kapacit.

Absolutní prioritou se stává boj se suchem, stále častěji se mluví o nutnosti mnohem lépe zadržovat vodu v krajině. Jaké plány máte v tomto ohledu?

Krátce po mém nástupu do Vojenských lesů, ještě před nynější kůrovcovou kalamitou, jsme vyhodnotili nutnost změnit ráz krajiny budováním malých vodních děl.

Vyhlásili jsme program Živá voda VLS, zaměřený na vodní plochy s rozlohou menší než dva hektary, které zvýší biodiverzitu lokalit, pomohou udržet přirozeným způsobem vodu zejména v moravských oblastech, o nichž jsme už tehdy předpokládali, že jsou ohroženy suchem, a budou mít v neposlední řadě i krajinnotvornou funkci.

Kromě malých vodních nádrží jsme v rámci tohoto programu zbudovali či obnovili desítky malých rybníčků, lesních tůň, mokřadů a studánek. Šlo

o velké množství relativně malých investic, jejichž efekt se teď ukazuje jako velmi podstatný, a přírodě to pomáhá vyrovnat se s extrémní počasí.

Domnívám se, že toto je správná cesta, kterou budu s využitím všech možných prostředků včetně nejrozličnějších dotačních programů prosazovat i ve státních lesích. LČR jsou navíc správcem obrovského množství drobných vodních toků, a právě tady se otevírají další možnosti pro práci s vodou v krajině.

Pokud se les vytěží, je nutné jej obnovit. Přitom se má změnit druhová skladba porostů. Budou ale mít státní lesy jako bezkonkurenčně největší vlastníky lesů v zemi na výsadbu a změnu druhové skladby dost sazenic? V současných suchých letech se to ani podařit nemusí. Co s tím?

Nerezignovat a snažit se, kromě vlastní obnovy lesa v druhově pestré skladbě, o aplikaci dalších podpůrných postupů a přístupů k této problematice. Chtěl bych velmi aktivně spolupracovat s akademickou sférou, s lesnickými i nevládními organizacemi. Ministr zemědělství avizoval vznik platformy odborníků z ministerstev, lesnických organizací a ochránců přírody.

Co se množství sazenic týče, nemohu v současné době za LČR fundovaně odpovědět, zatím neznám konkrétní čísla. Obecně panuje na trhu nedostatek zejména listnatých sazenic, problémy jsou avizovány i v oblasti osiva. Letošní rok se vyvíjel z počátku dobře, bohužel parné léto situaci zkomplikovalo. Strom nevyroste za rok či dva, obnova lesa potrvá desítky let.

Jan Holý, Právo

VÝSLEDKY VRÁŽ 2018 - MUŽI

1. Milan Rybín	69 b	33. Ladislav Domes	48 b
2. Václav Henzelín	68 b	34. Ladislav Baxa	47 b
3. Ladislav Zíta	68 b	35. Tomáš Nekl	45 b
4. Vojtěch Velíšek	66 b	36. Ondřej Paul	43 b
5. Jaroslav Bergman	62 b	Roman Třeška	43 b
6. Jan Malík	60 b	38. Karel Zbončák	41 b
Tomáš Minich	60 b	Ladislav Zbončák	41 b
Viktor Soukup ml.	60 b	40. Libor Hnízdil	40 b
Josef Semerád	60 b	Petr Dvořák	40 b
10. Jaroslav Červenka	59 b	Stanislav Jelínek	40 b
11. Petr Capůrka	58 b	Miroslav Novotný	40 b
12. Ladislav Valenta	57 b	44. Jan Břicháček	39 b
13. Petr Kubín	56 b	Aleš Velešík	39 b
Jaromír Maruška	56 b	46. Jaroslav Kuča	37 b
Karel Požárský	56 b	47. Jan Pour	36 b
16. Martin Fiala	55 b	48. Václav Lidický	35 b
Ondřej Kelner	55 b	Jiří Loskot	35 b
Filip Kania	55 b	František Pour	35 b
Petr Pradáč	55 b	51. Michal Čech	34 b
20. Peter Valapka	54 b	Libor Strakoš	34 b
Pavel Kolomazník	54 b	53. Josef Funk	33 b
Bohumil Vejšický	54 b	54. Radek Brus	32 b
Jaroslav Tesař	54 b	Milan Stýblo	32 b
24. Ladislav Varvařovský	53 b	56. Martin Keltner	29 b
25. Václav Plachý	52 b	57. Viktor Soukup	0 b
Miloslav Zikmund	52 b		
27. Tomáš Szabo	51 b		
Hubert Funk	51 b		
29. Jiří Capůrka	50 b		
30. Jaroslav Komorous	49 b		
Jiří Mostecký	49 b		
Miroslav Vaněk	49 b		

VÝSLEDKY VRÁŽ 2018 - ŽENY

1. Renata Keltnerová	42 b
2. Petra Večeřová	26 b
3. Markéta Szabó	23 b

VRÁŽ 2018: RYBÍN OPĚT VÍTĚZEM

Filmový komisař Claude Raines ve slavném hollywoodském snímku Casablanca má své „obvyklé podezřelé,“ každoroční střelecký mítink VLS ve Vráži zase svého „obvyklého vítěze.“

Na startu tradičního klání v parcouru na 80 terčů se poslední srpnový pátek ráno sešlo sedmapadesát střelců a tři střelkyně. A nechyběl mezi nimi i hlavní favorit a mnohonásobný vítěz z minulých let, lesní z LS Lipník divize Mimoň Milan Rybín. Ostrostřelci se sportovními úspěchy, mezi které patří také titul národního šampiona z loňského roku, sice cestu k vítězství zkomplikovaly technické problémy se zbraní, i tak dokázal své kvality a těsně zvítězil se solidním nástřelem

69 terčů. O jeden bod za ním zůstala dvojice Václav Henzelín s Ladislavem Zítou. Ti se o stříbro střetli v závěrečném rozstřelu, z něhož vyšel vítězný nadlesní LS Horní Planá.

Nečekaně silné zastoupení pak měla ženská kategorie. V ní v posledních letech většinou startovala jediná zástupkyně něžného pohlaví - Renata Keltnerová z šumavské divize VLS. Letos jí však přibyla konkurence v podobě brdské lesní pedagožky Petry

Večeřové a šéfky podnikových právníků Markéty Szabó. I tak střelkyně z Horní Plané nezaváhala a zúročila své zkušenosti, když přesvědčivě zvítězila s nástřelem 42 bodů. Druhá Petra Večeřová trefila 26 terčů a ocenění si zaslouží i začátečnický třidvacetibodový výkon Markéty Szabó.

Konsolidovaně podnikoví střelci letos na Vráži dosáhli šedesátiprocentní úspěšnosti střelby.

ŠKOLKAŘI VLS PŘEDSTAVILI LETOŠNÍ PRODUKCI PRO OBNOVU LESŮ

Tradiční prezentace Správy lesních školek Vojenských lesů a statků ČR se zúčastnila asi stovka kolegů z podniku i dalších lesnických organizací.

Účastníky nejdříve dopoledne přivítal vedoucí podnikových školkařů Pavel Draštík, akce se zúčastnil také ekonomický náměstek Zdeněk Mokek, výrobní náměstek Libor Strakoš a správní náměstek Jiří Špelina, a také všichni ředitelé lesnických divizí VLS.

Odborná exkurze po areálu začala prohlídkou prostokořenného sadebního materiálu z letošní produkce a pokračovala prezentací sazenic pěstovaných metodou „na

vzduchovém polštáři“ ve fóliovníku a na přilehlých plochách.

Zájem byl také o informace o nové rozestavěné odbavovací hale v areálu. Součástí expediční jednotky bude také chladicí box a mrazicí jednotka, která umožní dlouhodobě uchovávat část krytokořenného sadebního materiálu z podzimní produkce pro jarní výsadbu v následujícím roce.

Na školkařských střediscích podniku se ročně vypěstuje necelých

9 milionů výsadby schopných prostokořenných a krytokořenných sazenic jehličnatých a listnatých dřevin. U krytokořenného sadebního materiálu, pěstovaného zejména moderní metodou na „vzduchovém polštáři,“ letos školkaři výrazně navýšili podíl listnatých dřevin. Přes 60 procent této produkce bude tvořit buk a dub.

Převážná většina sadebního materiálu Správy lesních školek nachází odbyt u jednotlivých lesnických divizí podniku.

Hala, jejíž stavba v areálu Střediska lesních školek na Lhotě právě probíhá, bude sloužit ke zpracování a zabalení sazenic lesních stromků tak, aby byly schopné další přepravy. V případě nutnosti bude možné v hale sazeničky uskladnit v nízkých teplotách tak, aby nedocházelo k jejich předčasné degradaci.

Chladicí klimatizovaný box a mrazicí box budou umožňovat dočasné uskladnění sazenic před vlastní expedicí, a to ve dvou různých teplotních kategoriích. V chladicí části bude navíc instalován tzv. chladicí strop a další potřebné technologie.

EXPEDIČNÍ A SKLADOVÁ HALA LHOTA

Parametry:

délka 60,58 m
šířka 15,57 m
výška 7,76 m

Rozdělení:

1/4 mrazicí část
1/4 chladicí část
1/2 expediční a výrobní část

Investice: 22 988 015 Kč

CHOVATELSKÝ DEN MĚL ÚSPĚCH

Pátek 14. září patřil u Vojenských lesů a statků tradiční prezentaci zemědělské divize podniku na farmě Malý Hlavákov v Doupovských horách.

Veřejnosti se zemědělci prezentovali výstavou skotu, ochutnávkami jídel z BIO hovězího masa a i prodejem pro domácí kuchyni. Vedle podnikové agrární výroby, která hospodaří zcela

v režimu ekologického zemědělství a specializuje se na chov masných plemen a výrobu mléka, se na farmě VLS představili pod záštitou kraje regionální producenti z Karlovarska a včelaři. Především pro všechny malé i velké kluky, ale také pro farmáře, byla určena výstava zemědělské techniky. Na děti čekali koně a skákací hrad, na všechny, kteří měli dost síly natáhnout tětívu, pak soutěž v lukostřelbě. A kdo nestřílel, mohl otestovat svůj talent pro povolání obchodníka se skotem v soutěži, v níž se odhadovala váha vystavených exemplářů masných plemen.

Především se ale na hlavákovské farmě ochutnával tradičně vynikající hovězí guláš a také steaky. A komu zachutnalo, mohl si nakoupit BIO hovězí pro domácí kulinářské pokusy.

Divize zemědělské výroby VLS ČR hospodaří na šesti a půl tisících hektarech zemědělské půdy v rámci tří zemědělských správ v chráněné oblasti Šumava, v Oderských vrších a právě na Karlovarsku. Ročně na trh mimo jiné dodá 1,4 milionu litrů mléka v BIO kvalitě.

DIVIZE ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBY V ČÍSLECH

Obhospodařovaná půda
6 485,45 ha

Počet ustájených zvířat
(konec 2017)
2 583 kusů

Odchovaná telata (2017)
1 188 kusů

Výroba mléka (2017)
1 446 914 litrů

BRDSKÁ NAUČNÁ STEZKA O LESNICTVÍ NA KLOBOUČKU

Současným lesnickým hospodařením, ale také jeho historií, a brdskou přírodou provede návštěvníky Chráněné krajinné oblasti Brdy nová okružní Lesnická naučná stezka Klobouček, kterou zde slavnostně otevřely Vojenské lesy a statky ve spolupráci se správou CHKO. Měří celkem sedm kilometrů a na trase Obecnice přes brdský vrch Klobouček, nádrž Octárna návštěvníkům nabízí celkem 12 zastavení i občerstvení u čtyř lesních studánek.

Sedm set a pět metrů vysoký vrch Klobouček na středočeské straně středních Brd nevybraly Vojenské lesy a statky ČR (VLS) pro lesnickou naučnou stezku náhodou. Její trasa totiž vede mimořádně cennými lesními porosty.

„Lokalita pod Kloboučkem je tvořena lesy s relativně přirozenou dřevinnou skladbou. Lesy, které jsou věkově i prostorově rozmanité. Jde o takovou vlajkovou loď cílového stavu, ke kterému v našem lesním hospodaření na Brdech i v dalších lokalitách směřujeme, i tomuto aktuálnímu tématu českého lesnictví se naučná stezka věnuje,“ uvedl ředitel divize VLS Hořovice Petr Švadlena.

Stezka začíná u záchytného parkoviště pro návštěvníky, které u fotbalového hřiště vybudovala obec Obecnice. Zde má také svůj cíl. Na její trase čeká na zájemce o brdskou přírodu a historií celkem dvanáct zastávek

na sedmikilometrové cestě s převýšením 185 metrů. Její zdolání tak vycházkovým tempem se zastávkami trvá 2,5 hodiny. Pro rodiny s malými dětmi či pro fyzicky již méně zdatné návštěvníky však okruh umožňuje projít jen zkrácenou variantou zkratkou mezi zastavením č. 4 a 8. Ta měří jen 4,5 kilometru.

„Na jednotlivých zastaveních turisté naleznou základní informace od údajů o Brdech i vojenských lesnicích, kteří zde hospodaří od první republiky, přes vše o lesích, jejich dřevinné skladbě, ale také o květeně. Další panely jsou věnovány také zvěři a myslivosti. Samostatná kapitola je pak vyčleněna zadržování vody v krajině a tedy Brdům jako strategické zásobárně vody pro široké okolí,“ popsal ředitel divize VLS Hořovice Petr Švadlena.

NA SVĚTOVÉM ŠAMPIONÁTU SE ČESKÝM ZÁSTUPCŮM NEDAŘILO V TECHNICKÝCH DISCIPLÍNÁCH

Ve dnech 2.-5. srpna 2018 se v olympijském Lillehammeru konal 33. ročník mistrovství světa v práci s motorovou pilou.

Již tradičně se tohoto klání závodníků z 30 zemí světa zúčastnili i čeští dřevorubci. Na základě výsledků dvouletého kvalifikačního cyklu reprezentovali Českou republiku Hubert Barták, Jindřich Fazekaš a Martin Pňáček v kategorii Profesionál a Martin Švec v kategorii Junior. Historicky první ženou, která reprezentovala nově založenou kategorii žen, byla Martina Malzová.

Mistrovství světa se zúčastnilo 26 zemí, v kategorii Profesionál s představilo 83 závodníků, mezi juniory soutěžilo 25 dřevorubců a o první zlato v ženské kategorii se utkalo 12 žen.

České reprezentaci se bohužel nepodařilo zopakovat výsledkově úspěšné mistrovství světa v Polské Wisle

v roce 2016, kdy se Martin Švec stal juniorským mistrem světa v disciplíně výměna řetězu a Češi obsadili výborné sedmé místo v týmové soutěži.

Po slibném úvodním dni a úspěšném kácení (24. Jindřich Fazekaš a 32. Martin Pňáček mezi profesionály a 8. Martin Švec mezi juniory) se celému českému týmu nedařilo v technických disciplínách ani závěrečném odvětvení.

Za dílčí úspěchy lze považovat 15. místo Jindřicha Fazekaše ve výměně řetězu za 11, 13 s, 8. místo Martina Pňáčka v kombinovaném řezu a především zlatou medaili Martiny Malzové, kdy tým žen složený z české, španělské, slovinské a nizozemské závodnice zvítězil v ženské štafetě.

V celkovém pořadí kategorie Profesionál se umístili Jindřich Fazekaš na 46. místě, Martin Pňáček na 53. pozici a Hubert Barták na 64. příčce. Martin Švec dosáhl mezi juniory na 11. místo a Martina Malzová byla 9. nejlepší ženou. V týmové kategorii obsadila Česká republika 20. místo.

Mistrovství světa skončilo dvojnásobným triumfem německých závodníků, kdy se mistry světa stali mezi Profesionály Marco Trabert a mezi Juniory Thomas Schneider. Týmovou soutěž ovládli Bělorusové.

Velkým úspěchem skončilo MS také pro naše nejbližší přátele ze Slovenska, kteří si odvezli 4 individuální medaile (zlato Tomáše Kvasničáka z kácení a Jaroslava Kukuze z řezu na podložce, stříbro juniora Antona Jakubjaka z kácení a bronz Jaroslava Perveky z řezu na podložce). Jaroslav Kukuc se zároveň stal výkonem 253 bodů v řezu na podložce novým světovým rekordmanem v této disciplíně. Slovensko obsadilo konečnou 6. pozici v týmové soutěži.

České reprezentaci nezbývá nic jiného, než se poctivě připravit na nadcházející mistrovství světa, které se bude konat v roce 2020 v Srbsku.

Účast české reprezentace na mistrovství světa v Norsku podpořily především Vojenské lesy a statky ČR, s. p., které byly hlavním partnerem. Dalšími významnými partnery byly Lesy České republiky, s. p., Spolek soutěžních dřevorubců Česka a Brudra, s. r. o.

Pavel Češka, vedoucí lesní výroby

JAROSLAV ŠTELC: PILA JE MŮJ MAZÍLEK...

Byl to raketový start! Jeden rok dřevorubec z Dražanské vrchoviny poprvé zkusil závodění na dřevorubeckém šampionátu v práci s motorovou pilou na Skelné huti, napřesrok už se zařadil mezi absolutní špičku. Usměvavý sympaták a první vicemistr republiky Jaroslav Štelc z divize VLS Plumlov teď sní o světovém dřevorubeckém šampionátu a vzhledem k jeho výkonům to nemusí být jen o snění...

V těžbě Jaroslav Štelc pracuje od svých devatenácti, celkem 14 let. K závodění s motorovkou v ruce ho však přivedl kamarád teprve před dvěma lety. „Objížděl dřevorubecké soutěže, a nakonec zlanal i mě, abych jel s ním. Do té doby jsem o dřevorubeckých závodech nic nevěděl, a to přitom mistrovství republiky organizují léta Vojenské lesy a statky, coby můj zaměstnavatel," směje Štelc.

A tak se třiatřicetiletý dřevorubec po chvíli přemlouvání přihlásil na první ročník Ruprechtovské pilky, soutěže, která vznikla na Vyškovsku, kde působí. Od závodu si podle svých slov moc nesliboval, o to více ho překvapilo, že skončil na druhém místě. „Vůbec jsem s tím nepočítal, jel jsem si to spíše zkusit," říká Jaroslav Štelc. Přišly další úspěchy a s nimi se probudila závodnická touha. Štelc začal poctivě trénovat, plumlovská

divize dřevorubců kolem něj zařídila tréninkovou plochu. Doma má rychtářovský rodák tři motorové pily, té závodní říká „mazílek."

Na závodech s motorovou pilou se těžaři z Dražanské vrchoviny nejvíce líbí, že závodní disciplíny využije i v praxi. Nejraději má kombinovaný řez. „Jedna kláda se sklání pod určitým úhlem dolů a druhá nahoru. Při řezání je pak těžké se přeorientovat na druhý úhel," vysvětluje Štelc. Právě dobrou orientaci v „kombiňáku" Jaroslav letos na národním šampionátu prokázal, když disciplínu vyhrál.

Teď sní o kvalifikaci na světový šampionát. Reprezentační výběr se bude skládat podle výsledků na hlavních závodních mítincích v příštím roce. „Snažím se, trénuji, ale je to časově dost náročné. Naštěstí mě velmi podporuje manželka s dcerou," usmívá se Štelc.

Jaroslav Štelc pochází z dřevorubecké rodiny. Sekyru držel podle svých slov poprvé v ruce ve čtrnácti letech, v lese však pobíhal se svým otcem dřevorubcem ještě dříve, a tak už během dospívání rodák z Rychtářova tušil, že se kácením stromů bude jednou živit.

TÁBOR S LESNÍMI PEDAGOGY SLAVIL ÚSPĚCH

Zázemí letního tábora v areálu RZ Olšina uprostřed úžasné šumavské přírody se na dva týdenní turnusy stalo náhradním domovem téměř devadesátce dětí nejen zaměstnanců VLS, ale také řadě jejich kamarádů ze školy či zájmových kroužků.

O jejich zábavu, program, ale i bezpečnost se starali lesní pedagogové spolu s pomocníky z řad zaměstnanců VLS či studentů středních lesnických škol. O pohodlí a skvělou kuchyni se pak zasloužil personál RZ Olšina v čele s Mílou Haldovou, která nám byla nápomocna při řešení všech nepředvídatelných situací.

Děti byly ubytovány po dvou ve stanech s podsadou a dispozici měly široké hygienické zázemí přímo v táboře. Páteční program pro oba turnusy byl stejný - míčové sporty, lukostřelba, střelba ze vzduchovky, celodenní výlet do Českého Krumlova, den s rybáři z Chvalšín na rybníku Malá Olšina, rafty na rybníku Olšina či noční dobrodružství. A jaký by to byl tábor bez celotáborové hry? Úkolem dětí lipenského turnusu bylo vykoupení se z říše pána lesa, ke kterému došlo v rámci posledního společného večera, kdy dětem návrat domů zabezpečily těžce získané zlaté groše a vlastnoručně vyrobené dary. Děti mimošského běhu sbíraly body v souboji oddílů i jednotlivců za absolvování rozmanitých disciplín - od hlavolamů, přes manuální dovednosti až po různé pohybové a střelecké aktivity.

Další program už byl plně v režii divizních lesních pedagogů a občasně i podřízen rozmarům počasí. To se naplno ukázalo v prvním (mimošském) turnusu, kdy po celý týden panovaly velmi vysoké teploty, vzduch se skoro nepohnul a mnoho aktivit tak trochu neplánovaně směřovalo k osvěžujícímu rybníku. Lipničtí naopak museli vyřešit „kvetoucí“ vodu v Olšině a spolu s armádou zajistili dětem koupání na Lipně. Nezapomněli jsme ani na večerní kulturní program v podobě tanečních vystoupení oddílů v rámci diskotéky, stínového divadla nebo večerního zpívání při kytaře u táborového ohně. Velký úspěch slavil u lipnických ohňostrojů či noční hra „Kočičí oči“. Děti mimošské a pražské si zase užily spoustu legrace s kapkou strachu při noční stezce odvahy.

Oba letní tábory končily slavnostním táborákem a vyhlášením výsledků celotáborových soutěží a bodování a děti si domů odvezly, kromě skvělých zážitků, i mnoho hezkých a praktických cen.

Za pomoc při jejich realizaci děkujeme oběma lesním pedagožkám, Evě

Zikmundové i Romaně Klevarové, které se s obrovským elánem i mírnými obavami pustily do shánění ochotného personálu, vymýšlení aktivit a především nelehkého úkolu obsadit tábor dostatečným počtem dětí. Mé vřelé díky patří i všem ostatním, kteří nám s uvedením tábora v život pomáhali.

Když něco začíná, stojí to většinou spoustu sil a výsledek není jistý. To se naplno ukázalo i při pořádání prvního ročníku dětského tábora VLS, kdy se nakonec podařilo dětem obsadit dva turnusy. Chtěli jsme pět. Přesto mám z toho dobrý pocit. Je to skvělý odrazový můstek pro tábory v příštích letech. Děti totiž byly velmi spokojené. Ne, to je málo. Byly nadšené. Mnoho děkovných dopisů od rodičů a žádostí o zopakování tábora v příštím roce a především ty rozesmáté děti, to je nejlepší odměna za naše úsilí. Pevně věřím, že v dalších letech budeme muset přidávat turnusy, protože celková spokojenost s táborem je skvělou reklamou.

Jan Kobr,
vedoucí lesních pedagogů

NA JARNÍ ŠUMAVĚ ABSOLVOVALY LESNÍ PEDAGOGIKU TISÍCE DĚTÍ

v lese, např. v oblastech po vichřicích, u skládek dřeva, v místech, kde probíhá těžba, a o jedovatých i léčivých druzích rostlin.

Nechyběly ani programy lesní pedagogiky pro děti z okolních mateřských a základních škol nebo škol přijíždějících v rámci svých výletů do RZ Olšina. Ty byly zaměřené především na téma Šelmy našich lesů. Při nich měly děti možnost formou her i skupinové práce poznávat způsob života a specifika jednotlivých zástupců těchto živočichů žijících na našem území. Oblíbeným místem, kam vyučující společně se svými žáky vždy rádi zavítali, byla expozice lesnictví, rybářství a historie hospodaření VLS na Šumavě v Rybářské baště na Olšině.

Přes 4 a půl tisíce dětí se od jara do prázdnin seznámilo s lesními pedagogy z šumavské divize VLS.

Květen i červen byl dobou, kdy se lesní pedagog, lesníci i další zaměstnanci šumavské divize VLS setkávali s dětmi při akcích pořádaných jinými organizacemi, jako např. Šumaman

v Přední Výtoni, Den s armádou v Českých Budějovicích nebo Den dětí s PČR v Českém Krumlově. Jednou z posledních červnových akcí, ke které byly Vojenské lesy a statky přizvány, byl Den bezpečnosti v ZŠ a MŠ Horní Planá. Vzhledem k zaměření akce se naplní našeho stanoviště stalo povídání o bezpečném pohybu

Při všech těchto akcích jsme tak o nové poznatky obohatili a příjemné chvíle jsme strávili s více než 4500 dětmi.

Růžena Heřmánková,
lesní pedagožka
divize VLS Horní Planá

O LESE NA KRUŠNOHORSKÉM POCHOĎÁKU

Již popatnácté odstartoval v sobotu 25. srpna z Božího Daru na krušnohorské tratě pochod pro širokou veřejnost Karlův krok. Potřetí u toho byli také lesní pedagogové VLS.

Do tradičního západočeského nordic walking pochodu odstartovaly v sobotu před polednem na dvě tratě i přes nepřízeň počasí stovky turistů s holemi, ale i bez nich. Ti méně zdatní zdolali pět kilometrů, odvážnější pak 15tíkilometrovou trasu.

Na Karlově kroku nejde jen o našlapané kilometry, součástí je i doprovodný program s country „festiválkem.“

Celý den pak na malé i velké účastníky čekal i další doprovodný program - od malování na malířská plátna, přes ukázky tradičního krušnohorského paličkování či preventivní zdravotní poradnu a pétanque, až po nafukovací atrakce pro nejmenší.

Součástí doprovodného programu byla potřetí také lesní pedagogika Vojenských lesů a statků v režii karlovarské divize. Na děti zde čekaly „poznávačky,“ puzzle, karlovarští vojenská předvedli také trubačskou ukázkou.

LESY VLS DIVIZE HOŘOVICE A VYSÍDLENÉ OBCE V BRDECH

Projekt dělostřelecké střelnice v Brdech byl schválen 19. února 1926, následovalo přesné vyměření území a výkup pozemků od původních vlastníků – jednalo se o 2 387 hektarů převážně lesní půdy, která se nacházela v obvodu čtyř tehdejších politických okresů (Hořovice, Příbram, Blatná a Rokycany).

V sedmém díle Monografie Hořovicka a Berounska (1931) se můžeme dočíst: „*Obvodem střelnice obklopena jest jediná obec Kolvín, mimo tuto obec není v obvodu vsí ani samoty obydlené, nepočítajíc do toho ovšem hájovny a myslivny podřízené lesnímu ředitelství*“. Ve třicátých letech 20. století tedy nebyla vystěhována žádná z brdských obcí, nacházejících se v přímém sousedství střelnice, Vojenského tábora Jince.

Ke změně ale došlo po 15. březnu 1939 s příchodem německého Wehrmachtu a vznikem Protektorátu Čechy a Morava. Německé velení se rozhodlo území Brd nadále využívat k výcviku jako „*Truppenübungsplatz*

Brdy – Wald“ (později „*Kammwald*“) a v roce 1940 německá okupační správa rozhodla o vybudování nových střelnic, rozšíření celého prostoru směrem k jihozápadu a na základě výnosu říšského protektora z 11. dubna 1940 bylo přistoupeno k vystěhování obcí, které se nacházely uvnitř nových hranic cvičiště. V průběhu let 1940 – 1942 byly postupně vysídleny obce Padrt, Přední a Zadní Záběhlá, Kolvín, Skořice, Myř, Štítov, Příkosice, Vísky, Trokavec, Hořovice a Velcí.

Majetek obyvatel byl vyvlastněn, oceněn podle tzv. obecných cen z roku 1939 a byla za něho obdržena peněžní náhrada. Výše těchto náhrad ale

nestačila na nákup nových usedlostí a navíc se její vyplácení opožďovalo. K 1. listopadu 1942 bylo z území výcvikového prostoru vysídleno 2 429 obyvatel, zůstat mohli jen lesní dělníci a povozníci s rodinami (celkem 602 osob).

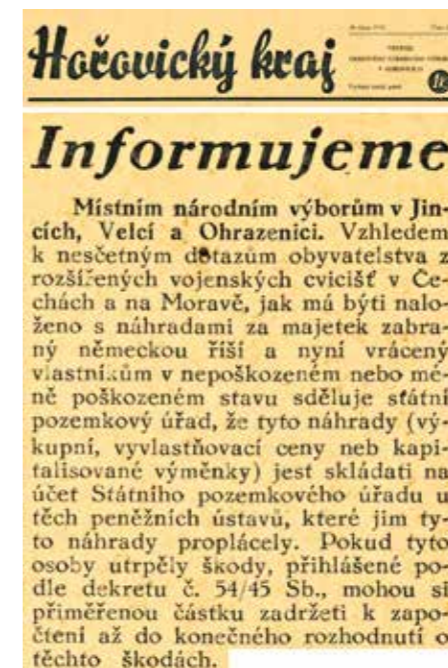
Po německé kapitulaci a ukončení války se do Brd vrátila nově budovaná Československá armáda. Prezidentský dekret číslo 5 z 19. května 1945 stanovil, že jakékoliv majetkově právní jednání, uzavřené po 29. září 1938 pod tlakem okupace, nebo národní, rasové či politické perzekuce a týkající se majetku movitého nebo nemovitého je neplatné – obyvatelé vysídlených vesnic

se tak mohli vrátit zpět a ujmout se svého, často poničeného, majetku. 22. května 1945 bylo na schůzi vlády rozhodnuto o tom, že Němci zřízené výcvikové prostory budou zrušeny a armáda si ponechá jen střelnice, které využívala za 1. čs. republiky, a to v rozloze odpovídající stavu z roku 1938. V Brdech ale došlo k rozšíření území pod vojenskou správou o majetky zkonfiskované německé šlechtě na základě dekretu 12/1945 Sb. prezidenta Beneše z 21. 6. 1945 (jednalo se hlavně o lesy panství Hořovice).

V roce 1949 se na základě zákona č. 169 z dělostřelecké střelnice – Vojenského tábora Jince stal vojenský újezd (VÚ) Brdy a celé území bylo začleněno do okresu Hořovice. A již v září roku 1951 z Ministerstva národní obrany vzešel návrh na rozšíření VÚ a vystěhování obcí Padrt, Přední a Zadní Záběhlá, Kolvín, Velcí a Hrachoviště. Ústřední výbor KSČ tento návrh schválil a následně ho 5. února 1952 formálně schválila i vláda ČSR.

Obyvatelé dotčených obcí samozřejmě s tímto záměrem nesouhlasili, vždyť několik posledních let věnovali tomu, aby dali do pořádku své domy a usedlosti, ze kterých je předtím vyhnali Němci...

Probíhala jednání na ONV v Hořovicích, delegace občanů se snažily dostat přímo k prezidentovi a rozhodnutí o vystěhování obcí zvrátit, ale nebylo to nic platné. Na ty, kteří se vystěhovat nechtěli, byl činěn nátlak a palčivým problémem se stala i otázka náhrad za majetky – domy, zahrady a zemědělskou půdu, která se vy počítávala stejně jako za německé okupace, podle obecných cen z roku 1939. K výplatám za vyvlastněný majetek bylo navíc přistupováno na základě „*třídního pohledu*“ a někteří tak nedostali ani to, na co měli podle tehdy platných zákonů nárok. Poslední z vysídlených opustili své domovy počátkem roku 1953. Podle zprávy přesídlovací komise ONV Hořovice bylo vystěhováno z Padrti 53 rodin, z Přední a Zadní Záběhlé 67, z Kolvína 50, z Velcí 84 a z Hrachoviště 17 (celkem 759 osob). Vesnice byly srovnány se zemí z větší části hned v roce 1953 a konečná fáze demolic pak proběhla roku 1957.

Věstník Hořovický kraj, r. 1945, náhrady za Němci zabraný majetek

Hrachoviště, doklad o pojištění č. p. 4, rok 1906

Hrachoviště, původní chalupa č. p. 4, r. 1900

O tom, jak probíhalo vyvlastnění a tím i ukončení staleté existence brdských obcí se po dlouhá desetiletí mlčelo a znovu se o tomto smutném tématu začalo hovořit až po roce 1989. Historie zaniklých obcí v jihozápadní části centrálních Brd je poměrně dobře zpracována, na čemž má nemalou zásluhu sdružení Svaz vyhnanců z Brd, který se od r. 1992 intenzivně snažil o urovnání křivd, které byly při vyvlastnění majetků způsobeny. Nároky vysídlených byly ale opakovaně zamítány, naposledy i Ústavním soudem ČR.

Poněkud stranou pozornosti zůstávají dvě obce na severovýchodě centrálních Brd, Velcí a Hrachoviště.

Ves Velcí byla poměrně rozlehlá a nacházela se v mělké kotlině zhruba 2,5 km jihozápadním směrem od městyse Jince. O jejím založení není nic známo, neměla náves a její domky a statky byly neuspořádaně rozloženy ve svahu kotliny a v údolí podél Pstruhového potoka. Jak uvádí Monografie Hořovicka a Berounska, podle sčítání lidu v roce 1921 žilo v obci 381 obyvatel v 65 staveních. Jednalo se o drobné zemědělce, lesní dělníky ale i kovodělníky, docházející za prací do strojírny v nedalekém Čenkově. Poprvé byla obec vysídlena za německé okupace.

„V měsíci květnu roku 1941 přijeli k nám 4 úředníci z osídlovacího úřadu

Velcí, celkový pohled na obec, konec 30. let 20. stol.

Mapa KČST z roku 1930, obce Velcí i Hrachoviště se tehdy nacházely mimo území střelnice

z Rokycan. Ti začali nás připravovat na vystěhování. Nejprve nám jenom říkali, kdyby snad, ale za dva měsíce již říkali, musíte, a tak do konce října jsme museli být všichni vystěhovaní. Byli lidé, kteří nebyli jinde než ve Velcí celý svůj život. Mladí lidé to přijmuli, ale staří to nesli těžce. Jan Štochl, 70 letý stařec se raději zastřelil, než aby opustil svoji rodnou obec" (Pamětní kniha obce Velcí, SOkA Příbram).

V roce 1945 se obyvatelé vrátili, ale přišel rok 1952.

„Tento rok byl pro vesničku Velcí osudný jako rok 1941. Přišlo nařízení od Ministerstva národní obrany, že se musí Velcí vystěhovat do konce června. Tak nastal zase pláč a naříkání, ale žádná pomoc nebyla. Jak jsme se vraceli v roce 1945 zpátky, tak jsme zase jeden za druhým opouštěli naši vesničku Velcí. Družstvo se zlikvidovalo a všechn inventář přebralo družstvo v Jincích. Všechno se odvezlo do Hořovic na ONV jako: rozhlas, telefon a knihovna. Zde končí naše kronika" (Pamětní kniha obce Velcí, SOkA Příbram).

V té době bylo ve Velcí 70 čísel popisných, včetně domku místního národního výboru s knihovnou, hostince, obchodu Spotřebního a výrobního družstva Jednota a drůbežárny JZD, které zde bylo založeno jako první v okrese Hořovice. Díky zde žijícím strojírenským dělníkům v obci

Hrachoviště, před hostincem „U Holubů“, počátek 50. let 20. stol.

Hrachoviště, obecní studna

působila místní organizace KSČ. Ale ani to vystěhování Velcí nezabránilo... Na rozdíl od jiných brdských obcí, kde byly prakticky všechny stavby odstraněny, ve Velcí několik domů zůstalo stát (v pozdějších letech v nich bydleli převážně zaměstnanci Vojenských lesů a statků) a dosud je zde najdete.

Historie nejmenší z vysídlených obcí, Hrachoviště, se dá doložit již od roku 1331, kdy byla poprvé zmíněna v souvislosti se „zbožím" (majetky) příslušejícím k nedalekému hradu Valdek. Chudá vesnička, rozložená v nadmořské výšce 530 metrů na plošině mezi vrchy Beranec, Špičák a Jedová hora je zmíněna i v urbáři panství Hořovice z roku 1648: „Hrachoviště - ves, v níž je toliko

chalupníků šest, mají rolí orných 1 3/4 lánu, louky velmi špatné mají. Při té vsi má pán své pěkné lesy, oni pak nemají žádných svých občin, jen co mezi polmi a jejich lukami jest".

Za 1. čs. republiky i německé okupace se Hrachoviště nacházela mimo území střelnice a nebyla tedy postižena vysídlením v roce 1941. Ale po válce a následném rozšíření vojenského újezdu ves neunikla smutnému osudu a v roce 1952 byla vystěhována. Obec Hrachoviště měla tehdy 14 čísel popisných a více jak 50 obyvatel, kteří pracovali jako drobní rolníci, v lese či byli zaměstnáni v železárnách v Komárově. Katastrálně k obci příslušely i dvě hájovny - Krejčovka a Na Hlíně, které v té době již byly spravovány Vojenskými lesy a statky.

Velcí, prodejna JEDNOTA, č. p. 45, r. 1952

Velcí, hostinec, č. p. 59, r. 1952

Nebylo zde JZD, neexistovala místní organizace KSČ. Vesnička neměla veřejný vodovod, nebyla zde zavedena ani elektřina. V jednom z domků ovšem byl hostinec „U Holubů". Po vysídlení obyvatel armáda buldozery srovnala se zemí domy i kapličku uprostřed obce a křížek u cesty na Neřežín. Jako poslední zůstal stát obecní domek (č. p. 11), kde ještě nějakou dobu bydlel cestář pracující pro VLS, ale i ten byl po čase zbourán. Ušetřena zůstala stodola (č. p. 4), kterou následně využívaly při hospodaření na pozemcích vysídlené obce VLS Hořovice, a ta je dnes jedinou stavbou, která zde stojí (zrekonstruována r. 2014). V roce 2005 realizovaly VLS Hořovice akci „Asanace terénu okolo studny Hrachoviště" (studna sama byla vyčištěna rok předtím), při

kteří byly na ploše 3 260 metrů čtverečních odstraněny křovinaté nárosty, vyvětveny a prořezány solitérní stromy. Péčí rodáků z Hrachovišť byl na okraji cesty postaven křížek a naproti němu, nad studnou stíněnou „lípami svobody" vysazenými na památku vzniku Československé republiky, umístěn kámen (základ žentouru), připomínající staletou, násilně ukončenou historii vesničky Hrachoviště.

Autor: Petr Ježek, foto autor a archiv Vojenského historického sdružení Brdy - VHSB z. s.

Velký dík patří rodákům z Hrachoviště za poskytnutí fotografií a možnost zaznamenat jejich vzpomínky.

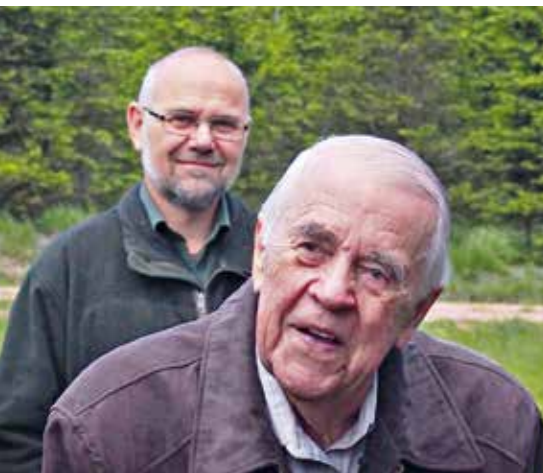
Křížek, umístěný tamními rodáky v místech, kde stávala obec Hrachoviště

Rodáci z Hrachoviště u bývalé obecní studny umístili kámen s letopočty, připomínajícími historii obce

ODEŠEL BRDSKÝ PATRIOT JAN ČÁKA

Dne 2. září 2018 zemřel v požehnaném věku 89 let příbramský malíř, grafik a spisovatel pan Jan Čáka. K podstatnému jménu „**spisovatel**“ je zde na místě uvést přídomek „**brdský**“. Vzhledem ke svému příbramskému bydlišti a své objevitelské, tulácké povaze byly pro něj totiž Brdy po celý život srdečným územím...

Pan Čáka vystudoval Státní grafickou školu v Praze, oddělení užité grafiky a knižní ilustrace. Ke své výtvarné profesi přidal záhy i literární činnost, zaměřenou především k historii a etnografii kraje, v němž žije. Po vojně, strávené z velké části na Valdeku v Brdech, nejprve pracoval u Jáchymovských (později Uranových) dolů Příbram jako výtvarník a kartograf. V roce 1967 odešel „na volnou nohu“ a stal se profesionálním výtvarníkem. Ve výtvarné a grafické práci též viděl hlavní náplň svého profesního života; přesto však zároveň začal sestavovat texty o svých zamilovaných krajinách. Kromě řady drobných publikací mu vyšlo třináct knižních děl, z nichž pět je přímo o Brdech a Podbrdsku. Jeho knihy jsou doplněny řadou kreseb, fotografií, mapek, panoramat apod. První knihou je „**Po Brdech se chodí pěšky**“ (1969), zabývající se územím od Litavky ke Zbraslavi, tedy Hřebenem. „**Brdské toulání**“ (1983) je o jižních (třemšínských) Brdech. Obě tyto knihy byly přepracovány v rozšířené vydání s názvem „**Toulání po Brdech**“ (1986). Materiál o středních, vojenských Brdech sbíral pan Čáka zároveň s ostatním, ovšem za socialismu vůbec nepřipadalo v úvahu, že by o vojenském prostoru mohlo být cokoli publikováno – byla to krajina zapovězená, které se vyhýbaly i turistické mapy a jakékoli publikace. Kniha „**Střední Brdy - krajina neznámá**“ mohla tedy vyjít až v roce 1998. Tato kniha je pro brdské bývalé vojenské území takřka vyčerpávající studnici historických a místopisných údajů. Jak rád říká: „Potřebuješ-li něco zjistit z historie či místopisu středních Brd, podívej se do Čáky, tam je všechno...“ Podbrdsko, tedy bližší i vzdálenější okolí Brdského lesa, pak popisují publikace „**Podbrdskem od městečka k městu**“ (1988) a „**Obrázky**

z Podbrdsku“ (1997). Kromě těchto knih a několika dalších drobnějších publikací (zejména o Příbrami) vydal pan Čáka rovněž knihy „**Cesta na severovýchod**“, „**Poutník Mácha**“ a zejména nádhernou knihu „**Zmizelá Vltava**“ o řece Vltavě mezi Týnem n. Vlt. a Štěchovicemi před stavbou přehrad.

Pokud bychom se o panu Čákově chtěli dozvědět něco víc, nabízí se částečně autobiografická knížka „**Kráčím starou Příbramí**“ (1998), ve které spisovatel líčí svůj vztah k Příbrami, proměny města od dob první republiky do porevoluční doby a životní peripetie nejen své, ale i různých svých známých. Při čtení si potvrdíme, že pan Čáka byl typem velmi skromného a pracovitého člověka konzervativního smýšlení. Nikdy se ani náznakem nezaprodal bývalému režimu a materiální hodnoty byly pro něj zcela nepodstatné. Mezi jeho další celoživotní zájmy patřil např. skauting, heraldika, numismatika, betlémařství atd. Ostatně i město Příbram jej ocenilo čestným občanstvím. Velmi rád trávil volný i pracovní čas na starobylé chalupě v osadě Orlov pod Třemošnou. Vyprávěl, jak každoročně na 1. máj chodíval z Orlova pokaždé jinou trasou přes Brdy do Strašic a Mýta na vlak – v tento den totiž ve vojenském prostoru nehrozila žádná kontrola a ani se nestřílelo, protože všichni manifestovali...

Život pana Čáky byl naplněn vrchovatou měrou a jeho celoživotní různorodé dílo je obdivuhodné. Budeme na něj vzpomínat jako na vzácného člověka se silným vztahem k našemu kraji, pro nějž vykonal mnoho dobrého.

Václav Pernegr, vedoucí LS Obecnice

01

02

03

04

**Vítěz soutěže
minulého kola**

– Pavel Munzar –
s fotografií „Židlov“.
Gratulujeme.

Jan Sotona, šéfredaktor

Příspěvek do rubriky „fotosoutěž“
posílejte prosím na e-mail:

jan.sotona@vls.cz

VÝLOV OLŠINY

Šumavská rybářská událost na nejvýše položeném rybníku v ČR

Sobota 27. října 2018 od 8:00 do 15:00 hodin

Prodej čerstvých ryb na hrázi ■ Občerstvení přímo u rybníka
Doprovodný program pro děti i dospělé ■ Soutěž o vánočního kapra
Expozice o rybářství a historii regionu v Rybářské baště Olšina,
promítání filmů s rybářskou tematikou
Speciální menu v restauraci RZ Olšina

JAK NA OLŠINU:

GPS: 48°46'44.751"N, 14°5'33.932"E

- **Autem:** Ze silnice č. 39 Český Krumlov - Volary v Horní Plané 5 km směr Hodňov
- **Na kole:** Z Horní Plané do Hodňova po cyklotrase č. 1254 (7 km), z Polné na Šumavě po č. 1254 nebo 1255 (6 km)
- **Pěšky:** Po červené z Horní Plané (7 km), z Hořic na Šumavě (9,5 km)
- **Vlakem:** Šumavskou lokálkou České Budějovice - Český Krumlov - Černý Kříž do lesní zastávky Hodňov

UBYTOVÁNÍ:

Rekreační zařízení Vojenských lesů a statků u rybníku Olšina nabízí široké spektrum ubytování od hotelových pokojů, přes rekreační chatky až po turistickou ubytovnu.

Informace, objednávky a rezervace ubytování:
737 226 560, e-mail: rekreace.olsina@vls.cz

www.vls.cz